

**ความต้องการจำเป็นในการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม
ตามแนวคิดทักษะชีวิต**

**PRIORITY NEEDS FOR DEVELOPING STUDENT AFFAIRS MANAGEMENT OF
RAYONGWITTAYAKOM SCHOOL BASED ON THE CONCEPT OF LIFE SKILLS**

¹โชติกา สุขเจริญ Chotika Sukcharoen ²นันทรัตน์ เจริญกุล Nantarat Charoenkul

^{1,2}จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: 6680177027@student.chula.ac.th

Article Received: May 19, 2026. Revised: August 21, 2026. Accepted: August 25, 2026.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต และ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC = 0.5) โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนระยองวิทยาคม จำนวน 5 คน และครูโรงเรียนระยองวิทยาคม จำนวน 155 คน รวม 160 คนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคมตามแนวคิดทักษะชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านความสามารถส่วนบุคคล มีสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านความสามารถด้านความคิดมีสภาพในการปฏิบัติในปัจจุบันค่าเฉลี่ยต่ำสุด สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านความสามารถระหว่างบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านความสามารถด้านความคิดมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยด้านงานบริหารกิจการนักเรียนมีสภาพในการปฏิบัติในปัจจุบันค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีสภาพในการปฏิบัติในปัจจุบันค่าเฉลี่ยต่ำสุด สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านงานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความสามารถระหว่างบุคคล ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิตโดยภาพรวมคือ 0.338 เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การบริหารกิจการนักเรียน, ทักษะชีวิต, โรงเรียนระยองวิทยาคม

Abstract

This research article aimed to: 1) study the current state and desired state of developing student affairs management of Rayongwittayakom School based on the concept of life skills; and 2) study the priority needs for developing student affairs management of Rayongwittayakom School based on the concept of life skills. This study employed a descriptive research design. The research instrument was a questionnaire validated for content validity with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) of 0.50. The informants consisted of 5 school administrators and 155 teachers of Rayongwittayakom School, totally 160 participants. Statistics used for data analysis included frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$), and content analysis.

The research findings revealed as follows 1) The current state of students' life skills at Rayongwittayakom School based on the concept of life skills was at a moderate level. Personal Abilities had the highest mean for the current state, while Cognitive Abilities had the lowest mean. The desired state of students' life skills at Rayongwittayakom School based on the concept of life skills was at the highest level, with Interpersonal Abilities having the highest mean and Cognitive Abilities having the lowest mean. The current state of student affairs management at Rayongwittayakom School based on the concept of life skills was at a high level, with Student Affairs Administration having the highest mean and the Student Care and Support System having the lowest mean. The desired state of student affairs management at Rayongwittayakom School based on the concept of life skills was at the highest level, with the Student Care and Support System having the highest mean and Discipline, Morality, and Ethics Promotion having the lowest mean. 2) The life skills dimension with the highest priority needs index was Interpersonal Abilities. The overall priority needs index for students' life skills at Rayongwittayakom School based on the concept of life skills was 0.338. When considering the scope of student affairs management development, the Student Care and Support System had the highest priority need for development.

Keywords: Priority Needs, Student Affairs Management, Life Skills, Rayongwittayakom School

บทนำ

กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูนิเซฟ (United Nations Children's Fund: UNICEF) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเงื่อนไขสำคัญของการมีอนาคตที่มั่นคง สถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน ยูนิเซฟได้ประเมินว่าหากแนวโน้มในปัจจุบันยังคงดำเนินต่อไป ภายในปี ค.ศ. 2030 เด็กกว่า 825 ล้านคนจะสำเร็จการศึกษาโดยไม่มีทักษะพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา อีกทั้งในระดับโลกมีเยาวชนประมาณ 500 ล้านคนที่ว่างงาน ทำงานต่ำกว่าระดับความสามารถ หรือทำงานที่ไม่มั่นคง ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในกลุ่มเปราะบาง ได้รับโอกาสการเรียนรู้ที่มีคุณภาพซึ่งรวมถึงทักษะที่จำเป็นต่อการประสบความสำเร็จในโรงเรียน การทำงาน และการดำเนินชีวิต (UNICEF, 2019) ยูนิเซฟมองว่าทักษะชีวิตเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนสามารถรับมือกับความท้าทายและความเสี่ยงในชีวิต รวมถึงการมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิผล โดยทักษะชีวิตครอบคลุมทักษะด้านความคิด (Cognitive Skills) ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skills) และทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ซึ่งช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ปัญหา สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้ ยูนิเซฟยังมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้การศึกษาทักษะชีวิตเข้าสู่วาระนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานพันธมิตรทั้งในระดับนโยบายและโปรแกรมทั่วโลก (UNICEF, 2012)

สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมสำหรับการดำรงอยู่ในโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว คนที่มีความรู้และมีทักษะชีวิต (Life Skills) ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้เท่านั้น จึงจะประสบผลสำเร็จ ทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดด้านการศึกษาตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ปรากฏในเป้าประสงค์ที่ 4.7: สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืนสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573 ตัวชี้วัด 4.7.1 ระดับการดำเนินการเพื่อบรรจุ (1) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (2) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (UNESCO, 2017) อีกทั้งทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) โดยอยู่ในกลุ่มของทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) เป็นที่ต้องการเป็นอย่างมากในตลาดแรงงานปัจจุบันและอนาคตมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จในชีวิตตนเอง การสร้างความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางสุขภาพร่างกายและจิตใจ และมีการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ประชากรในโลกใบนี้มีวิธีการในการจัดการความยากจนให้หมดไปได้นานที มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง มีอัตราการก่ออาชญากรรมหรือพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายต่ำมาก ส่งผลให้เกิดสังคมที่สงบมั่นคง จึงมีความสำคัญในการช่วยให้สังคมส่วนรวมเป็นสุขสงบ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ที่กำหนดให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่างๆ เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเยาวชนแต่ละระดับให้มี คุณภาพ มีทักษะชีวิต สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองไทยที่มีคุณภาพ

โรงเรียนระยองวิทยาคม (2567) ได้จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) เป็นประจำทุกปี และจากรายงานการประเมินตนเองประจำปีการศึกษา 2567 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน พบว่าโรงเรียนควรพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น รู้จักปรับตัว พัฒนาทักษะชีวิต พัฒนาสุขภาพกายและจิตใจให้นักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสุขภาพจิตซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้รอบรู้และสังคม โดยผ่านการเรียนรู้จากกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง งานที่นักเรียนได้ปฏิบัติผ่านงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในอนาคต

ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนระยองวิทยาคม โดยมุ่งสร้างเครื่องมือและแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้จริง เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนและนำไปสู่คุณภาพ การพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนที่ยั่งยืน การศึกษาครั้งนี้ยังสามารถเป็นต้นแบบสำหรับการส่งเสริมการบริหารงานกิจการนักเรียนในภาพรวม อีกทั้งสามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาแนวทาง นโยบาย และมาตรการ สนับสนุนครูในวงกว้าง ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะของนักเรียนจำเป็นต่อการเจริญเติบโต มีชีวิตที่มีความสุขและสมบูรณ์แข็งแรง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคมตามแนวคิดทักษะชีวิต

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี ระยอง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนระยองวิทยาคม จำนวน 5 คน และครูโรงเรียนระยองวิทยาคม จำนวน 155 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต ตอนที่ 3 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต แบบสอบถามดังกล่าวผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2569 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ Google Forms

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต ตอนที่ 3 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต ใช้การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถส่วนบุคคล (Personal Abilities) รองลงมา คือ ด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Abilities) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถด้านความคิด (Cognitive Abilities) สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Abilities) รองลงมา คือ ด้านความสามารถส่วนบุคคล (Personal Abilities) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถด้านความคิด (Cognitive Abilities) ดังตารางที่ 1

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานบริหารกิจการนักเรียน รองลงมา คือ ด้านงานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา คือ ด้านงานบริหารกิจการนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม ดังตารางที่ 2

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($PNI_{modified} = 0.355$) รองลงมา คือ ด้านความสามารถด้านความคิด ($PNI_{modified} = 0.338$) และด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านความสามารถส่วนบุคคล ($PNI_{modified} = 0.323$) ดังตารางที่ 1

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.298$) รองลงมา คือ ด้านงานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($PNI_{modified} = 0.274$) และด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านงานบริหารกิจการนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.270$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
1. ความสามารถด้านความคิด	3.379	0.366	ปานกลาง	4.521	0.440	มากที่สุด	0.338	2
2. ความสามารถส่วนบุคคล	3.429	0.463	ปานกลาง	4.537	0.541	มากที่สุด	0.323	3
3. ความสามารถระหว่างบุคคล	3.389	0.409	ปานกลาง	4.591	0.552	มากที่สุด	0.355	1
รวม	3.399	0.371	ปานกลาง	4.549	0.474	มากที่สุด	0.338	

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต

การบริหารงานกิจการนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
1. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.631	0.351	มาก	4.714	0.463	มากที่สุด	0.298	1
2. งานส่งเสริมวินัยคุณธรรม จริยธรรม	3.651	0.359	มาก	4.653	0.532	มากที่สุด	0.274	2
3. งานบริหารกิจการนักเรียน	3.688	0.428	มาก	4.683	0.471	มากที่สุด	0.270	3
รวม	3.657	0.306	มาก	4.683	0.463	มากที่สุด	0.281	

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต พบว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านของทักษะชีวิต พบว่า ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในสภาพที่พึงประสงค์ คือ ด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Abilities) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนระยองวิทยาคมให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียน ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับ UNICEF (2012) ที่ระบุว่า ความสามารถระหว่างบุคคลเป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยให้เยาวชนสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี แก้ไขความขัดแย้ง และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ World Health Organization (1997) ที่กำหนดให้ทักษะระหว่างบุคคลและการสื่อสารเป็นหนึ่งในสิบทักษะชีวิตหลักที่เยาวชนทุกคนควรได้รับการพัฒนา ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในสภาพปัจจุบัน คือ ด้านความสามารถด้านความคิด (Cognitive Abilities) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนยังขาดทักษะการ

แก้ปัญหา การตัดสินใจ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่ระบุว่า การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญของทักษะชีวิตที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในสภาพปัจจุบัน คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนยังต้องพัฒนาระบบการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริม และการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินตนเองประจำปีการศึกษา 2567 (โรงเรียนระยองวิทยาคม, 2567) ที่พบว่า นักเรียนควรได้รับการดูแลให้มากขึ้น และยังสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2565) ที่ระบุว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นและสุขภาพจิตของนักเรียนในสถานศึกษา ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในสภาพที่พึงประสงค์ คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูต่างตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาระบบดังกล่าวอย่างเร่งด่วน

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดในด้านทักษะชีวิต คือ ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนยังขาดทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การเจรจาต่อรอง และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ Botvin and Griffin (2004) ที่ระบุว่า ทักษะระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น และการพัฒนาทักษะดังกล่าวอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาช่วยลดปัญหาความขัดแย้งและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (พ.ศ. 2566–2570) ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานศึกษาธิการภาค 8, 2566)

ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 คือ ด้านความสามารถด้านความคิด ซึ่งแสดงถึงความต้องการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สอดคล้องกับ Partnership for 21st Century Skills (2015) ที่ระบุว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุดในด้านทักษะชีวิต คือ ด้านความสามารถส่วนบุคคล แม้จะมีค่าต่ำที่สุด แต่ยังคงแสดงถึงความจำเป็นในการพัฒนา โดยเฉพาะด้านการจัดการความเครียดและอารมณ์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2565) ที่รายงานว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษามีแนวโน้มประสบปัญหาภาวะเครียดและวิตกกังวลเพิ่มสูงขึ้น จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์อย่างต่อเนื่อง สำหรับด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนยังต้องพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความครบถ้วนและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการวางแผนและการนำไปสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่กำหนดให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลไกสำคัญของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุดในด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ ด้านงานบริหารกิจการนักเรียน อาจตีความได้ว่าโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารจัดการกิจกรรมนักเรียนในระดับที่น่าพอใจแล้ว อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องพัฒนา

อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2552) ที่กำหนดให้งานบริหารกิจการนักเรียนต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทุกมิติ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัย คือ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต ได้เน้นการพัฒนาเชิงบูรณาการโดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าความต้องการจำเป็น ซึ่งพบว่าในมิติทักษะชีวิตมีความต้องการจำเป็นพัฒนาเร่งด่วนที่สุดในด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($PNI_{modified} = 0.355$) รองลงมาคือความสามารถด้านความคิด ($PNI_{modified} = 0.338$) และความสามารถส่วนบุคคล ($PNI_{modified} = 0.323$) ตามลำดับ ในขณะที่ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนมีความต้องการจำเป็นสูงสุดในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.298$) รองลงมาคืองานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($PNI_{modified} = 0.274$) และงานบริหารจัดการและพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.270$) ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรนำข้อค้นพบนี้ไปกำหนดนโยบายและจัดกิจกรรมเชิงรุก โดยมุ่งเน้นการยกระดับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นกลไกหลักในการบ่มเพาะทักษะชีวิตด้านความสามารถระหว่างบุคคลและการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับสภาพปัญหาและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดอย่างเป็นรูปธรรม

จากภาพองค์ความรู้ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนระยองวิทยาคม ตามแนวคิดทักษะชีวิต ได้เน้นการพัฒนาเชิงบูรณาการ โดยมุ่งเน้นการยกระดับงานกิจการนักเรียนในส่วนของการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทำหน้าที่เป็นแกนหลักเชิงรุกในการขับเคลื่อนและหล่อหลอมทักษะชีวิตของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมุ่งเน้นพัฒนาความสามารถระหว่างบุคคลที่ต้องได้รับการแก้ไข ตลอดจนแผนงานการฝึกฝนทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการตระหนักรู้ในตนเองผ่านกิจกรรมส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อปรับเปลี่ยนจากการบริหารงานเชิงรับไปสู่การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนรอบด้านอย่างเป็นระบบ สมดุล และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนระยองวิทยาคมควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านความสามารถระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นอันดับแรก เนื่องจากมีความต้องการจำเป็นสูงสุดควรนำไปบูรณาการผ่านกลไกของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูมเชิงรุก ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงบวก การทำงานร่วมกันเป็นทีม และการสร้างความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 งานกิจการนักเรียนควรนำผลวิจัยในด้านความสามารถด้านความคิด มาปรับใช้ในการพัฒนางานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยเปลี่ยนรูปแบบจากการบังคับใช้กฎระเบียบแบบเดิม มาเป็นการส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์และการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ผ่านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเหตุผลเชิงจริยธรรมและควบคุมพฤติกรรมตนเองด้วยความตระหนักรู้

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมมือกับงานบริหารจัดการและพัฒนา ในการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลที่สามารถติดตามและประเมินผลทักษะชีวิตด้านความสามารถส่วนบุคคลของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการแนะแนว การจัดการอารมณ์ และการสร้างความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนได้อย่างตรงจุดและเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสนทนาร่วมกับครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และตัวแทนนักเรียน เพื่อเจาะลึกถึงสาเหตุ ปัจจัย และอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ความสามารถระหว่างบุคคลของนักเรียน และงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นจุดที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

2.2 ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวคิดทักษะชีวิต ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอื่นๆ ที่มีขนาดและบริบทใกล้เคียงกันในจังหวัดระยอง

2.3 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนระยองวิทยาคม

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2565). รายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต. กรุงเทพมหานคร: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- โรงเรียนระยองวิทยาคม. (2567). รายงานผลการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2567. ระยอง: โรงเรียนระยองวิทยาคม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). การพัฒนาทักษะชีวิต ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2568). คู่มือปฏิบัติงานและการทำงานระบบสารสนเทศการแนะแนวดูแลสุขภาพจิตนักเรียน (HERO OBEC CARE) ปีการศึกษา 2568. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 8. (2566). แผนพัฒนาการศึกษากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566-2570). ชลบุรี: สำนักงานศึกษาธิการภาค 8.
- สำนักงานสภามั่นคงแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภามั่นคงแห่งชาติ
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- Botvin, G. J. and Griffin, K. W. (2004). Life skills training: Empirical findings and future directions. *Journal of Primary Prevention*, 25(2), 211–232.
- Partnership for 21st Century Skills. (2015). P21 Framework Definitions. From <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED519462.pdf>. Retrieved November 1, 2025.
- UNESCO. (2017). Education for Sustainable Development Goals: Learning objectives. UNESCO.
- UNICEF. (2012). Global evaluation of life skills education programmes. United Nations Children's Fund.
- UNICEF. (2019). Comprehensive life skills framework: Rights-based and life-cycle approach to building skills for empowerment. United Nations Children's Fund.
- World Health Organization. (1997). Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools. 2nd. Programme on Mental Health.